

**APDZIEDĀŠANĀS UN APDZIEDĀŠANAS DIENVIDLATGALĒ ELEMENTA
5 GADU ILGTSPĒJAS PLĀNS**

1. PLĀNOTIE PASĀKUMI TRADĪCIJAS ATPAZĪSTAMĪBAS VEICINĀŠANAI

Sadaļā iekļauti dokumentēšanas, pētniecības un popularizēšanas pasākumi, kuru mērķis ir padarīt apdziedāšanās un apdziedāšanas tradīciju sabiedrībai saprotamu, redzamu un pievilcīgu, vienlaikus saglabājot cieņu pret tās kopienas raksturu, valodu, humoru un sociālo funkciju.

Nr.	Pasākumu virziens	Aktivitāte	Konkrētās darbības / rezultāts	Periods	Atbildīgais un iesaistītie	Iespējamais finansējuma avots
1.	Dokumentēšana	Publiski izmantojamo materiālu atlase	No lauka pētījumiem un esošajiem ierakstiem atlasīt materiālus, kurus drīkst izmantot sabiedrības informēšanai: īsi video fragmenti, foto, tekstu piemēri, dziedātāju stāsti un situāciju apraksti.	2026–2028	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
2.	Dokumentēšana	Video stāstu izveide	Sagatavot vismaz 1 īsus video gadā par tradīcijas nesējām, vietējām kopām, tekstiem, melodijām un apdziedāšanas situācijām. Publicēt partneru sociālajos tīklos un izmantot pasākumos.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
3.	Dokumentēšana	Dienvidlatgales apdziedāšanas vietu un nesēju redzamības karte	Izveidot un ik gadu papildināt darba karti ar vietām, kopām, tradīcijas pārzinātājiem un pasākumiem. Karte izmantojama komunikācijā, partneru piesaistē un projektu pamatojumos.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; iesaistītās kultūras iestādes un kopienas	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
4.	Pētniecība	Skaidrojums par tradīcijas nozīmi	Sagatavot viegli uztveramu tekstu kopu par apdziedāšanas vēsturi, funkcijām, raksturu, humoru, valodu un mūsdienu pārmaiņām. Materiāls izmantojams medijos un pasākumos.	2028–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicināti pētnieki; tradīcijas nesēji	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
5.	Pētniecība	Publiskas sarunas un lekcijas	Rīkot sarunas ar pētniekiem un dziedātājiem kultūras centros, bibliotēkās, skolās vai kopienu pasākumos. Uzsvērt lokālās īpatnības un atšķirību starp dzīvu apdziedāšanos un skatuvisku priekšnesumu.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Vienības nams”; Preiļu novada Saunas tautas nams; Līvānu novada kultūras centra Turku Saieta nams	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi

Nr.	Pasākumu virziens	Aktivitāte	Konkrētās darbības / rezultāts	Periods	Atbildīgais un iesaistītie	Iespējamais finansējuma avots
6.	Popularizēšana	Apdziedāšana kultūras pasākumos un dažādos notikumos	Iekļaut apdziedāšanu un apdziedāšanos dažādos svētkos un folkloras norisēs, pievienojot īsu skaidrojumu par tradīcijas nozīmi, robežām un situatīvo raksturu gan Latvijā, gan latviešu diasporas pārstāvjiem ārpus Latvijas teritorijas	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Vienības nams”; Preiļu novada Saunas tautas nams; Līvānu novada kultūras centra Turku Saieta nams	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
7.	Popularizēšana	Dienvidlatgales apdziedāšanās diena	Reizi gadā rotācijas kārtībā rīkot nelielu reģionālu tikšanos dažādās Dienvidlatgales vietās: sadziedāšanās, pieredzes apmaiņa, publisks demonstrējums un saruna ar skatītājiem.	2028–2030	Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Vienības nams”; Preiļu novada Saunas tautas nams; Līvānu novada kultūras centra Turku Saieta nams	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
8.	Popularizēšana	Mediju un sociālo tīklu komunikācijas sērija	Vismaz 1 reizi gadā sagatavot un izvietot medijos, sociālajos tīklos tradīcijas skaidrojumus, nesēju portretus, repertuāra fragmentus un pieredzes stāstus.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
9.	Popularizēšana	Izglītojošas nodarbības plašākai sabiedrībai	Organizēt 1–2 izbraukuma nodarbības gadā skolās, bibliotēkās, muzejos vai kultūras centros gan Latvijā, gan latviešu diasporas pārstāvjiem ārpus Latvijas teritorijas. Skaidrot tekstu veidošanu, atdziedāšanu, vietējo valodu, humoru un ētiskās robežas.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicināti pētnieki; tradīcijas nesēji	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
10.	Dokumentēšana / popularizēšana	Digitāla izlase “Apdziedāšanās Dienvidlatgalē”	Sagatavot nelielu digitālu izlasi ar tekstu, melodiju, foto un video piemēriem, pievienojot skaidrojumus par vietām, lietojuma kontekstiem un tradīcijas nesējiem.	2029–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicināti pētnieki; tradīcijas nesēji	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi

2. PLĀNOTIE PASĀKUMI ELEMENTA AIZSARDZĪBAI UN ATTĪSTĪŠANAI

Sadaļā iekļauti pasākumi, kas vērsti uz galveno apdraudējumu mazināšanu, tostarp tradīcijas nesēju skaita samazināšanos, starppaaudžu pārmantošanas pārtrūkumu, dabisko lietojuma kontekstu izzušanu, improvizācijas prasmju zudumu, nepietiekamu dokumentēšanu un reģionālo īpatnību izlīdzināšanos.

Nr.	Pasākumu virziens	Aktivitāte	Konkrētās darbības / rezultāts	Periods	Atbildīgais un iesaistītie	Iespējamais finansējuma avots
1.	Koordinācija	Ilgtspējas darba grupas uzturēšana	Reizi gadā vienoties par prioritātēm, sadalīt atbildības, saskaņot lauka pētījumus, darbnīcas un projektu pieteikumus, kā arī izvērtēt paveikto.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Vienības nams”; Preiļu novada Saunas tautas nams; Līvānu novada kultūras centra Turku Saieta nams	Pašfinansējums; VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
2.	Apzināšana	Tradīcijas nesēju un vietējo variantu apzināšana	Papildināt tradīcijas nesēju, folkloras kopu, etnogrāfisko ansambļu un vietējo zinātāju sarakstu Dienvidlatgalē, īpaši vietās, kur tradīcija vēl nav pietiekami dokumentēta.	2026–2028	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
3.	Dokumentēšana	Lauka pētījumi un kvalitatīva fiksācija	Veikt vismaz vienu lauka izbraukumu gadā: intervijas, audio un video ieraksti, fotofiksācijas, tekstu un melodiju pieraksti, situāciju apraksti un izpildījuma komentāri.	2027–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
4.	Arhivēšana	Materiālu sakārtošana un droša glabāšana	Sistematizēt savāktos tekstus, melodijas, intervijas un ierakstus pēc vietas, izpildītājiem, funkcijas, tekstu motīviem un lietojuma konteksta; noteikt piekļuves un ētikas principus.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
5.	Pārmantošana	Prasmju darbnīcu cikls	Katru gadu rīkot vismaz vienu praktisku darbnīcu par tekstu variēšanu, teiktajām melodijām, priekšdziedātājas lomu, atdziedāšanu un robežu starp joku un aizvainojumu.	2027–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa "Turki" u.c. folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
6.	Pārmantošana	Mentoru pieeja jaunajām dziedātājām	Pieredzējušas apdziedātājas strādā ar jaunākām kopu dalībniecēm: repertuāra apguve, melodiju nostiprināšana, situāciju analīze, atdziedāšanas vingrinājumi un praktiska pieredze pasākumos.	2029–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa "Turki" u.c. folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi

Nr.	Pasākumu virziens	Aktivitāte	Konkrētās darbības / rezultāts	Periods	Atbildīgais un iesaistītie	Iespējamais finansējuma avots
7.	Kopienas prakse	Dabisko lietojuma kontekstu uzturēšana	Atbalstīt apdziedāšanu Jānos, kāzās, sadziedāšanās reizēs, vietējos svētkos un kopienu tikšanās reizēs, kur iespējama savstarpēja atbildēšana un situatīva tekstu pielāgošana.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa " Turki " u.c. folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi	Pašfinansējums
8.	Izglītība	Pārmantošana jauniešiem	Izstrādāt un noorganizēt nodarbības jauniešiem par apdziedāšanās formu, valodu, ritmu, humoru, drošu improvizāciju un tekstu veidošanu gan Latvijā, gan latviešu diasporas jauniešiem ārpus Latvijas teritorijas.	2027–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa " Turki " u.c. folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
9.	Sadarbība	Partneru tīkla paplašināšana Dienvidlatgalē	Katru gadu piesaistīt vismaz vienu jaunu kultūras iestādi, folkloras kopu vai etnogrāfisko ansambli, muzeju vai tradīcijas pārzinātāju no Dienvidlatgales	2027–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”	Pašfinansējums; VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
10.	Pētniecība	Pētniecības turpināšana un secinājumu izmantošana praksē	Turpināt lauka pētījumus par tradīcijas valodu, poētiku, melodiku, sociālo funkciju, reģionālajiem variantiem un mūsdienu pārmaiņām dažādās Dienvidlatgales vietās	2027–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
11.	Metodika	Repertuāra un melodiju mācību kopums	No dokumentētajiem materiāliem sagatavot nelielu mācību kopumu folkloras kopām: tekstu paraugi, melodiju piemēri, situāciju skaidrojumi un ieteikumi praktizēšanai.	2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi
12.	Lokālās īpatnības	Vietējo variantu saglabāšana	Dokumentēšanā un darbnīcās īpaši izcelt katras vietas repertuāru, izteicienus, melodijas, humoru un izpildījuma manieri, lai apdziedāšana nekļūtu vienveidīga visā reģionā.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa " Turki " u.c. folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi	VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi

Nr.	Pasākumu virziens	Aktivitāte	Konkrētās darbības / rezultāts	Periods	Atbildīgais un iesaistītie	Iespējamais finansējuma avots
14.	Izvērtēšana	Ikgadējs izvērtējums un nākamā cikla sagatavošana	Katru gadu apkopot rezultātus: iesaistītās personas, dokumentētās vietas, notikušās darbnīcas, jaunie partneri un publiskie materiāli; 2030. gadā sagatavot nākamo piecu gadu plānu.	2026–2030	Biedrība “Iniciatīvu un kompetenču atbalsta centrs”; pieaicinātie pētnieki; Saunas tautas nama etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica" Daugavpils Vienības nama folkloras kopa “Svātra”; Līvānu novada KC Turku Saieta nama folkloras kopa " Turki "	Pašfinansējums; VKKF projektu un mērķprogrammu konkursi; citu fondu konkursi